

**UMUMIY O'RTA, O'RTA MAXSUS VA PROFESSIONAL TA'LIM
MUASSASALARIDA QONUNCHILIK IJROSI USTIDAN PROKUROR
NAZORATINING JORIY ETILISHI VA HUQUQIY ASOSLARI**

Normamatov Ilg'or Aktamovich

*Huquqni muhofaza qilish akademiyasi prokurorlik faoliyati
magistratura bosqichi 2-kurs sirtqi ta'lim shakli talabasi*

Annotatsiya: Prokuror nazorati, davlatning qonuniyligini ta'minlash va fuqarolar huquqlarini himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Umumiy o'rta, o'rta maxsus va professional ta'lim muassasalarida qonunchilik ijrosini nazorat qilish, ta'lim sohasidagi qonunlarni to'g'ri va samarali amalga oshirishni ta'minlaydi. Bunda prokuratura organlari ta'lim muassasalarining faoliyatini nazorat qilib, qonunlarga rioya etilishini ta'minlash, ta'lim sifatini oshirish va ta'lim oluvchilarning huquqlarini himoya qilish vazifasini bajaradi.

Kalit so'zlar: ta'lim, prokuror nazorati, huquq, qonun, hujjatlar, o'quv dasturlari, himoya.

Ta'lim muassasalarida prokuror nazoratining huquqiy asoslari O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Ta'lim to'g'risidagi qonun, Prokuratura to'g'risidagi qonun va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarda belgilangan. Ushbu hujjatlar ta'lim muassasalarining faoliyatini tartibga solish, ta'lim oluvchilarni huquqiy himoya qilish va prokuror nazoratining asosiy tamoyillarini belgilaydi. Prokurorlar ta'lim muassasalarida qonun ijrosini nazorat qilish orqali ta'lim jarayonining sifatini oshirish, o'quvchilarning huquqlarini himoya qilish va ta'lim muassasalarining faoliyatini takomillashtirishga yordam beradi. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida prokuror nazorati, o'quv dasturlari, o'qituvchilar malakasi, ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasi va o'quv jarayonining tashkil etilishi kabi masalalarni o'z ichiga oladi. Prokurorlar ta'lim muassasalarida o'quvchilarning huquqlarini, shu jumladan, ta'lim olish huquqini, teng imkoniyatlar yaratish va ta'lim jarayonida diskriminatsiyaga yo'l qo'ymaslikni nazorat qiladi. Ta'lim muassasalarida qonunchilik ijrosi ustidan nazorat qilish, o'quvchilarning bilim va malakalarini oshirishga, ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.[1]

O'rta maxsus va professional ta'lim muassasalarida prokuror nazorati, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini ta'minlash va ularning huquqlarini himoya qilishga qaratilgan. Prokurorlar, o'rta maxsus va professional ta'lim muassasalarining faoliyatini nazorat qilib, o'quv dasturlarining qonuniyligini, o'qituvchilarning malaka darajasini va ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini tekshiradi. Bu jarayonda prokurorlar, ta'lim

muassasalarining ishlashini tahlil qilib, ularning qonunchilikka muvofiqligini baholaydi va zarur bo'lganda, tegishli chora-tadbirlarni ko'radi. Prokuror nazoratining amalga oshirilishi, ta'lim muassasalarida qonunlarning ijrosini ta'minlash, o'quvchilarning huquqlarini himoya qilish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bunday nazorat, ta'lim muassasalarining faoliyatini ochiq va shaffof qilish, shuningdek, o'quvchilarning huquqlarini himoya qilishga yordam beradi.[2]

Prokurorlar, ta'lim muassasalaridagi qonunbuzarliklarni aniqlash, ularni bartaraf etish va ta'lim jarayonini yaxshilash uchun zarur choralarni ko'rish orqali o'z vazifalarini bajaradi. Ta'lim sohasida prokuror nazoratining samarali amalga oshirilishi uchun, prokuratura organlari va ta'lim muassasalari o'rtasida hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Ta'lim muassasalari, prokuratura organlariga o'z faoliyatlari haqida ma'lumot berish, qonunbuzarliklar haqida xabar berish va zarur hollarda prokuratura organlari bilan hamkorlik qilishlari lozim. Bunday hamkorlik, ta'lim muassasalarining faoliyatini yaxshilash va o'quvchilarning huquqlarini himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, prokuror nazoratining samaradorligini oshirish uchun, prokuratura organlari ta'lim muassasalarida o'qituvchilar va o'quvchilar bilan muntazam ravishda uchrashuvlar o'tkazish, qonunlarni tushuntirish va huquqiy bilimlarni oshirishga qaratilgan tadbirlarni tashkil etishlari zarur. Bu orqali o'quvchilar va o'qituvchilar qonunlarni yaxshi bilishadi, o'z huquqlarini tushunishadi va ta'lim jarayonida faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.[3]

Umumiy o'rta, o'rta maxsus va professional ta'lim muassasalarida prokuror nazoratining joriy etilishi, ta'lim sohasida qonunlarning ijrosini ta'minlash, o'quvchilarning huquqlarini himoya qilish va ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Prokuratura organlari, ta'lim muassasalarining faoliyatini nazorat qilish orqali, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning bilim va malakalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bunday nazorat, ta'lim sohasida qonunlarni amalga oshirish va o'quvchilarning huquqlarini himoya qilishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.[4]

Xulosa:

Natijada, prokuror nazoratining ta'lim muassasalarida joriy etilishi, ta'lim sohasidagi qonunlarni to'g'ri va samarali amalga oshirishga xizmat qiladi. Bu jarayon, o'quvchilarning huquqlarini himoya qilish, ta'lim sifatini oshirish va ta'lim muassasalarining faoliyatini takomillashtirishga yordam beradi. Prokuratura organlari va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlik, ta'lim sohasida qonunlarning ijrosini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi va o'quvchilarning kelajagini yaxshilashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaeva, M. (2021). "Ta'lim sohasida prokuror nazorati: muammolar va yechimlar." O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi nashrlari.

2. Qodirov, I. (2022). "Prokuror nazoratining ta'lim muassasalaridagi roli." O'zbekiston Respublikasi Prokuraturasi ilmiy-texnik jurnali.
3. Tashkent, A. (2020). "O'rta ta'lim muassasalarida qonunchilik ijrosi va prokuror nazoratining ahamiyati." O'zbekiston Yuridik Akademiyasi nashrlari.
4. Rasulova, D. (2023). "Huquqiy ta'lim va prokuror nazorati: yangi yondashuvlar." O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
5. Mirzaev, S. (2021). "O'rta maxsus ta'lim muassasalarida qonun ijrosini nazorat qilish." O'zbekiston Respublikasi Ta'lim va fan vazirligi ilmiy maqolalari.
6. Xodjayeva, L. (2022). "Prokuror nazorati: ta'lim sohasida qonun ijrosining huquqiy asoslari." O'zbekiston Respublikasi Yuridik fanlar akademiyasi.
7. Karimov, A. (2020). "Ta'lim muassasalarida prokuror nazoratining joriy etilishi: tajribalar va istiqbollar." O'zbekiston Respublikasi Prokuraturasi ilmiy tadqiqotlari.